



ECHO

Świdwina



W numerze:

- Z historii ziemi świdwińskiej
- Kukuła w Central Parku
- Czajkowski o Macewie
- Magiczna ulica w Połczynie
- O Domu Pomocy w Kłęczewie
- Bogaty plon VI Kongresu
- Miss Ghany w „Echu”
- Galus śladami Magellana

GAZETA PROMOCYJNA **WYDAWNICTWA ADAM MARSZAŁEK**

2020, nr 252/253

ISSN 1428-2186

NAKLAD 5000 EGZ.

WYDAWNICTWO WSPIERA KAJTKA

BURMISTRZ Z ABSOLUTORIUM



Rada Miasta udzieliła burmistrzowi **Piotrowi Felińskiemu** absolutorium z tytułu wykonania budżetu za 2019 rok oraz uchwaliła udzielenie mu wotum zaufania. E.W.

MISS GHANY W „ECHU”



#GaszynChallenge to akcja charytatywna dla potrzebujących dzieci, która poruszyła Polaków. Uczestniczą w niej wszyscy: redakcje, urzędnicy, organizacje publiczne, prywatne i kościelne, fundacje, stowarzyszenia, słowem: cała Polska. Jej założenia są proste: nominowane drużyny muszą wykonać 10 pompek, a potem wpłacić minimum 5 zł na dedykowane konto potrzebującego. Jeśli zadanie nie zostanie wykonane, wpłacić należy co najmniej 10 zł. Wydawnictwo Adam Marszałek otrzymało taką nominację od Klubu Fotograficznego ISO Świdwin i podjęło wyzwanie. Do akcji dołączyła także „Echo Świdwina”, które zaangażowało się w promocję wydarzenia. Dla Kajtki pompowali: Adam Marszałek, Zdzisław Ewertowski, Krzysztof Galus, Szymon Gumienik, Paweł Jaroniak, Daniel Kawa, Wojciech Kukuryka, Mirosława Michalska, Iwona Nadolska-Bartosiak, Monika Polak, Bartosz Płotka, Andrzej Smoczyński, Katarzyna Szczutkowska, Małgorzata Urbańska i Joanna Zakrzewska. Swoją wkład zadeklarowali również inni pracownicy Wydawnictwa pracujący poza główną siedzibą naszej oficyny. Zmagania ekipy WAM można obejrzeć tutaj: www.youtube.com/watch?v=cTS1FSi1y0s

MAGICZNA ULICA



Tradycyjnie już główna ulica B.P. Połczyna-Zdroju została ozdobiona setkami kolorowych parasolek. E.W.



NAKRĘTKOWE SERCE DLA KAJTKA



Gmina Świdwin oraz Miasto Świdwin w porozumieniu z Zespołem Szkół Rolniczych w Świdwinie, przy Placu Konstytucji 3 Maja ustawilo nakrętkowe serce na korki plastikowe. Zebrana kwota za nakrętki będzie przeznaczona na zakup leku dla **Kajtusia** z SMA. Wójtowi gminy Świdwin **Kazimierzowi Lechockiemu**, zastępcy wójta **Tomaszowi Waszczykowi**, burmistrzowi miasta **Piotrowi Felińskemu** oraz ZSR dziękujemy za tę inicjatywę. Zapełnijmy serce po brzegi.

UM

SAMORZĄDOWCY ĆWICZĄ DLA KAJTKA



Marszałek **Olgiard Gablewicz** oraz wicemarszałek **Stanisław Wziątek** ćwiczyli razem ze świdwińskimi samorządowcami.

B.S.

DLA KAJTKA ĆWICZY WÓJT I JEGO LUDZIE



Liczny udział w akcji „pompowania” wzięli pracownicy gminy Świdwin, którym przewodził wójt **Kazimierz Lechocki**.

E.W.

POSEŁ I PANIE DYREKTOR



O konieczności indywidualnej pracy z najzdolniejszymi uczniami rozmawiali dyrektor Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Torunia **Anna Łukaszewska**, poseł **Zbigniew Girzyński** oraz dyrektor Wydawnictwa Adam Marszałek **Iwona Nadolska-Bartosiaik**. Z.K.

KOLEJNE KOMPUTERY DLA SZKÓŁ POWIATU ŚWIDWIŃSKIEGO

Wakacje w pełni, ale szkoły powiatu świdwińskiego przygotowują się do nowego roku szkolnego i polepszają wyposażenie. Tym razem otrzymały 44 zestawy komputerowe, finansowane z projektu grantowego „Zdalna Szkoła”. W dniach 14 i 16 lipca 2020 r. starosta świdwiński **Mirosław Majka** uroczystie przekazał: 20 komputerów Zespołowi Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Zawodowego im. S. Żeromskiego w Świdwinie, które odebrał dyrektor **Andrzej Muchorowski**,



9 komputerów Zespołowi Szkół im. Wł. Broniewskiego w Świdwinie, które odebrał dyrektor **Krzysztof Mrowiński**,



15 komputerów Zespołowi Szkół w Połczynie-Zdroju, które odebrała dyrektor **Hanna Zielińska**.

Polepszenie wyposażenia szkół jest szczególnie ważne ze względu na zawodowe kształcenie w technikach informatycznych w Świdwinie i Połczynie-Zdroju. W Projekcie „Zdalna Szkoła” powiat świdwiński otrzymał grant w wysokości 80 tys. zł. „Zdalna Szkoła – wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej w systemie kształcenia zdalnego” jest finansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014–2020.

Roman Kozubek

NOWI NAUCZYCIELE DYPLMOWANI



Pomyślnie zakończył się egzamin na stopień nauczyciela mianowanego sześciu świdwińskich nauczycieli. Do tego elitarnego gremium dołączyły panie: **Magdalena Bąk** i **Marlena Kaunecka** z „Dwójki”, **Magda Jurjewicz** i **Alicja Dadacz** z „Trójki”, **Ewa Dejewska** oraz **Katarzyna Pabis** z „Czwórki”.

E.W.

ROZMOWY O FOTOWOLTAICE



Z propozycją współpracy w obszarze zielonej energii rozmawiali z dyrektorem Marzałek Publishing Group **Iwoną Nadolską-Bartosia**k prezes warszawskiej firmy Workmap **Krzysztof Strehl** oraz dyrektor ds. inwestycji **Mariusz Szlaski**.

P.J.

INWESTYCJE W ŚWIDWINIE

1. Przebudowa ul. Kołobrzeskiej z przyległymi ulicami do Placu Lotników. Przewidywany ogólny koszt zadania wynosił 2472726 zł. Na realizację zadania pozyskano dofinansowanie ze środków Funduszu Dróg Samorządowych w wysokości 60% kosztów kwalifikowanych. Wykonawcą inwestycji jest Drokon Sp. Jawna Kazimierza Jasika. Wykonane prace budowlane będą stanowiły kontynuację i będą nawiązywać do stylu ulicy 3 Marca. Projekt zakłada przebudowę ulicy Kołobrzeskiej wraz z drogami przyległymi do Placu Lotników na odcinku od skrzyżowania z drogą powiatową tj. ulicą Polną w kierunku ulic 3 Marca i Kościuszki. Zakresem obejmie przebudowę przystanków autobusowych i wydzielenie nowych miejsc postojowych w ilości 29 sztuk. Istniejące parkingi przed Powiatowym Urzędem Pracy zostaną przebudowane, a ich ilość nie ulegnie zmianie. Po zakończeniu inwestycji będzie obowiązywała zmieniona, zatwierdzona przez Starostwo Powiatowe w Świdwinie nowa stała organizacja ruchu.

2. Budowa ul. Podmiejskiej – etap II.

Trwa budowa ul. Podmiejskiej wraz z budową sieci kanalizacji deszczowej w Świdwinie. Inwestycja obejmie: wykonanie nawierzchni jezdni z ciągiem pieszo-jezdny, wykonanie pętli do zawracania, wykonanie zjazdów na posesję z kostki brukowej betonowej, budowę sieci kanalizacyjnej deszczowej o długości 0,179 km do odprowadzania wód powierzchniowych. Wykonawcą inwestycji jest Drogobud z Białogardu. Wartość inwestycji 186290,89 zł. Planowany termin zakończenia robót do 31 października 2020 r.

3. Budowa Pogodnego Placu Zabaw.

Zadanie obejmuje powstanie Placu Zabaw na osiedlu Armii Krajowej w Świdwinie. Całościowa wartość inwestycji 85969,62 zł. Plac zabaw będzie obejmował urządzenia zabawowo-rekreacyjne dla dzieci, tj. liny do wspinaczki, huśtawkę, zestaw czterowieżowy wielofunkcyjny, karuzelę, tablicę do gry w kółko i krzyżyk, jak i urządzenia dla dorosłych, tj. rowerek z ładowarką USB, orbitrek, drabinki, potrójny drążek. Plac zabaw wyposażony będzie również w ławki, pojemnik do segregacji odpadów.

4. Kolektor nad Regą.



Wykonany zostanie remont 80 m odcinka starego, nieszczelnego kolektora deszczowego usytuowanego w pobliżu rzeki Regi. Prace wykonywane będą przez firmę Tech-Kan Bartłomieja Jabłońskiego i Pawła Jajeczki z Białogardu. Wartość inwestycji to 131610,00 zł.

P.F.

MŁODZIEŻOWY ZASTĘPCA BURMISTRZA



W dniu 7 lipca burmistrz Świdwina **Piotr Feliński** wręczył powołanie na stanowisko Młodzieżowego Zastępcy Burmistrza Miasta **Kai Pol**. Serdecznie gratulujemy i życzymy sukcesów w pracy z młodzieżą i na rzecz młodzieży w naszym mieście. UM

OTWARCIE POŁCZYŃSKIEGO LATA

W połczyńskim Amfiteatrze Miejskim im. Stanisława Moniuszki odbyło się 11 lipca uroczyste otwarcie Połczyńskiego Lata 2020. Było ono powiązane z rocznicą 75-lecia powstania Pomorza Zachodniego. W koncercie wystąpili: skrzypek **Aleksander Karasz**, Młodzieżowa Orkiestra Dęta z Łobza oraz zespoły **Bacteryazz** i **Specyficzni**.

K.G.



Wiele braw za swój dynamiczny występ zebrał Klub Tańca i Fitness **Omen ze Świdwina**

MARZAŁEK GEBLEWICZ W POŁCZYNIĘ



Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego **Olgierd Geblewicz** na początku lipca odwiedził Połczyn-Zdrój. Głównym celem wizyty było wspieranie wysokiej frekwencji w najbliższych wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Marszałek uruchomił bowiem konkurs „Aktywna gmina. Aktywne osiedle. Aktywne sołectwo”, który ma na celu nagrodzenie gmin, które osiągną najwyższą frekwencję wyborczą w ponownym głosowaniu w wyborach Prezydenta RP. Rozwijanie demokracji lokalnej i społeczeństwa obywatelskiego to jedno z wielu zadań wpisujących się w realizację Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030. Jednym z wyznaczników zaangażowania społecznego jest udział w wyborach.

K.Sz.

KITABIŚCI NA KONGRESIE



Kierownik Centrum Badań Kitabistycznych UMK prof. **Joanna Kulwicka-Kamińska** oraz znakomity znawca tej tematyki prof. **Czesław Łapicz** w rozmowie z dyrektorką **Iwoną Nadolską-Bartosiak** oraz sekretarzem VII Międzynarodowego Kongresu Azjatyckiego uzgodnili zasady współpracy Centrum z Towarzystwem Azji i Pacyfiku przy organizacji tej imprezy. M.K.

WYDAWNICTWO WSPIERA KOSZYKARZY



Goszczący w Wydawnictwie **Michał Sula** z Klubu Twarde Pierniki podziękował za wsparcie udzielane toruńskim koszykarzom oraz uzgodnił z dr. **Danielem Kawą** warunki sponsoringu w nadchodzącym sezonie.

K.G.

WYDAWNICTWO WSPIERA TORUŃSKICH ŻUŻLOWCÓW



Od zwycięstwa (55:35) nad zespołem Car Gwarant Kapi Meble Budex Start Gniezno rozpoczęli nowy sezon żużlowcy eWinner Apator Toruń. Drużynę prowadzoną przez Tomasza Bajerskiego tworzą: Adrian Miedziński, Tobiasz Musielak, Viktor Kulakov, Chris Holder, Jack Holder, Ryan Douglas, Mats Nielsen, Petr Chlupac, Paweł Hlib, Igor Kopeć-Sobczyński, Kamil Marciniak, Aleks Rydlewski oraz Jakub Janik. Tradycyjnie wśród firm sponsorujących toruńskich żużlowców znajduje się Wydawnictwo Adam Marszałek, które wspiera również drużynę hokeistów KH Energa Toruń, koszykarzy Polskiego Cukru Toruń, piłkarzy TKP Elany Toruń i Mustanga Ostaszewo, drużyny piłkarskie futsalu występujące pod nazwami Wydawnictwo Adam Marszałek oraz Time Marszałek Group.

D.K.

SPOTKANIE MISTRZÓW



Profesor **Tadeusz Dmochowski** został ponownie dziekanem Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego. Jako jeden z pierwszych gratulacje złożył mu wspaniały pięściarz, mistrz świata **Dariusz Michalczewski**. Nakładem naszego Wydawnictwa ukazało się wiele publikacji autorstwa prof. Dmochowskiego.

D.K.

POMÓŻMY URATOWAĆ MAJĘ

Pilnej pomocy potrzebuje Maja Dąbrowska córeczka świdwińskiego policjanta Pawła Dąbrowskiego. Maja cierpi na złośliwy nowotwór. Ostatni etap leczenia będzie kosztować

milion złotych. Ludzi dobrego serca prosimy o przesyłanie darowizn na numer konta:

89 2490 0005 0000 4530 6240 7892

Tytuł przelewu 22949

Maja Dąbrowska – darowizna.

MEDAL DLA PUŁKOWNIKA CZYŻYKA

Współpracujący z „Echem Świdwina” były dowódca 3. Dywizji Lotnictwa Myśliwsko-Bombowego w Świdwinie płk dr **Henryk Czyżyk** i płk pil. **Janusz Decewicz** rozkazem Dziennym Biskupa Polowego WP nr 6 z dnia 24.01.2020 r. zostali wyróżnieni Medalem „Milito Pro Christo”, a dopiero 9 czerwca 2020 r., ze względu na pandemię, Biskup Polowy WP, ks. bp gen. bryg. dr **Józef Guzdek**, wręczył wyróżnionym w Katedrze Polowej WP te Medale. Wcześniej Medalem tym wyróżnieni zostali generałowie: **Roman Harmoza**, **Jerzy Gotowała**, **Lech Majewski**, **Mirosław Hermaszewski** oraz pułkownicy: **Jan Urbaniak**, **Stefan Rybiński** i płk **Jan Czyżewski**.



Na pamiątkowej fotografii uwieczniliśmy Biskupa Polowego WP **Józefa Guzdkę**, pułkowników **Henryka Czyżyka** i **Janusza Decewicza** oraz generała **Romana Harmozę**.

K.G.

GASTHAUS NA 3 MARCA 25



fot. Świdwińskie Społeczne Archiwum Cyfrowe

Na obecnej ulicy 3 Marca, dawniej Bahnhofstraße mieścił się Gasthaus Trams. Znajdowała się w nim znakomita restauracja, z której korzystali zarówno świdwinianie jak, i podróżni.

NOCNE ZAWODY WĘDKARSKIE



POŻEGNANIE PPŁK. JÓZEFA NIEDŹWIEDZIA

29 czerwca 2020 r. zmarł w swoim domu w Świdwinie ppłk dypl. inż. pil. Józef Niedźwiedź, zasłużony oficer Lotnictwa Polskiego, były dowódca 8. plmb z Mirosławca. Józef Niedźwiedź urodził się 1 lipca 1952 r. w Bokince Królewskiej, pow. Biała Podlaska. Po ukończeniu Technikum Leśnego w Miliczu, 2 listopada 1972 r. wstąpił do Wyższej Oficerskiej Szkoły Lotniczej w Dęblinie. 28 listopada 1976 r. był promowany na stopień podporucznika i otrzymał również dyplom ukończenia wyższych studiów zawodowych. 2 grudnia 1976 r. otrzymał przydział liniowy do 40. Pułku Lotnictwa Myśliwsko-Szturmowego w Świdwinie. Służąc w tym pułku do 1 stycznia 1983 r. był kolejno: pilotem, starszym pilotem (od 2 stycznia 1978 r.), szefem rozpoznania eskadry lotniczej (od 23 stycznia 1981 r. do 1 stycznia 1983 r.). W okresie od 1 stycznia 1983 r. do 26 września 1986 r. studiował w Wojskowej Akademii Lotniczej w Monino, w byłym ZSRR. Po studiach został dowódcą eskadry lotniczej w 8. Pułku Lotnictwa Myśliwsko-Bombowego w Mirosławcu (do 29 grudnia 1986 r.). Od 30 grudnia 1986 r. pełnił obowiązki zastępcy dowódcy 8. Pułku, a 1 sierpnia 1988 r. był zastępcą dowódcy tego pułku. 28 grudnia 1990 r. powierzono mu pełnienie obowiązków dowódcy 8. Pułku Lotnictwa Myśliwsko-Bombowego w Mirosławcu. Od 4 marca 1992 r. do 31 października 1995 r. był zatwierdzonym dowódcą tego pułku. Z tego stanowiska odszedł do rezerwy. W styczniu 1993 r. dowodzony przez niego 8. plmb był kontrolowany przez Inspekcję Sił Zbrojnych RP, z której otrzymał ocenę dobrą. W 1994 r. był współorganizatorem Centralnego Kursu Metodyczno-Szkoleniowego dla kierowniczej kadry Sił Zbrojnych RP organizowanego na bazie 8. plmb z Mirosławca, w ramach którego zaprezentowano pokazy osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej i mobilizacyjnej przez pułk, bazę mobilizacyjną pułku oraz ochronę i obronę lotniska Mirosławiec. Był pilotem wojskowym pierwszej klasy. Legitymował się nalotem 2000 godzin, w tym 700 godzin na samolotach Su-22. Mieszkał z rodziną w Świdwinie. Żona Bogusława była stomatologiem. Córka Elwira jest absolwentką Pomorskiej Akademii Medycznej, syn Dominik absolwentem Wojskowej Akademii Technicznej. Interesował się rozwojem lotnictwa. Był zapalonym myśliwym i wędkarzem. Był członkiem Polskiego Związku Łowieckiego i członkiem WKŁ nr 43 „Jodełka” w Mirosławcu, a od 1999 r. do 31 marca 2011 r. był członkiem WKŁ nr 43 „Cyranka” w Świdwinie. Odznaczony: Złotym Krzyżem Zasługi (1992) i Srebrnym Krzyżem Zasługi (1987) oraz wieloma innymi odznaczeniami państwowymi i resortowymi. Został pochowany 3 lipca 2020 r., zgodnie z ceremoniałem wojskowym, z wojskową asystą honorową, na Cmentarzu przy ul. Ks. Jerzego Popiełuszki 34 w Świdwinie.



płk dr Henryk Czyżyk



ZANIM ZBUDOWANO GDYNIĘ

W Wydawnictwie Adam Marszałek publikują czołowi polscy historycy. Ich prace to przeważnie monografie, ale i są serie wydawnicze. Dzięki wieloletniej już bardzo owocnej współpracy z toruńskim środowiskiem historycznym powstała kilka lat temu seria wydawnicza „O Niepodległą i Jej trwanie”, której redaktorem jest prof. **Jarosław Kłaczek**. W ramach serii ukazało się już ponad 9 tytułów, a kolejne czekają na swoje prace redakcyjne. Aktualnie najnowszą publikacją powstałą dzięki wsparciu finansowemu partnera projektu – Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN S.A. jest książka: „*Zanim zbudowano Gdynię...*”. *Wpływ odrodzenia państwa w 1918 roku na procesy modernizacyjne ziem polskich.*

Jej redaktorami naukowymi są profesorowie: **Zbigniew Girzyński, Jarosław Kłaczek, Tomasz Łąszkiewicz i Przemysław Olstowski**.

Tematyka tomu zbiegła się z zamierzeniami jego redaktorów, a ich celem było przedstawienie w pracy jak powstanie odrodzonego państwa polskiego wpłynęło na dalszy bieg procesów modernizacyjnych zapoczątkowanych w XIX wieku. Autorzy szczególny nacisk położyli na okres pierwszych lat istnienia odrodzonej Rzeczypospolitej.

D.K.



odam marszałek

„Zanim zbudowano Gdynię...”
Wpływ odrodzenia państwa w 1918 roku na procesy modernizacyjne ziem polskich,
 (red.) Zbigniew Girzyński, Jarosław Kłaczek,
 Tomasz Łąszkiewicz, Przemysław Olstowski,
 Wydawnictwo Adam Marszałek,
 Toruń 2020, ss. 361.

Partner publikacji



POKOCHAŁA SWĄ CHOROBE



W Marszałek Development & Press trwają prace nad edycją interesującej książki autorstwa **Anieli Szczypińskiej**. Opisuje ona w prostych słowach skomplikowane uczucia; z jednej strony traumę wywołaną przeżytą chorobą, a z drugiej zakończoną sukcesem walkę. Na fotografii autorka znajduje się w towarzystwie wspierającego ją w procesie twórczym kolegi z duetu muzycznego **Tadeusza Piecyszyna** oraz redaktora prowadzącego dr. **Bartosza Płotki**.

B.P.



PROFESJONALIŚCI O ZARZĄDZANIU

Jednym z kluczowych elementów zarządzania jest zarządzanie projektami, na którym w coraz większym stopniu opiera się funkcjonowanie nie tylko prywatnych przedsiębiorstw, ale także publicznych jednostek administracyjnych. Celem takiego zabiegu jest maksymalizacja ich skuteczności, a więc szybkości i jakości świadczonych usług. Szczególną jednostką samorządową tego rodzaju jest Górnśląsko-Zagłębiowska Metropolia, która została powołana do istnienia w 2017 roku na mocy odrębnej ustawy. Związek metropolitalny jest młodą i nowoczesną jednostką organizacyjną, której zadaniem jest podniesienie poziomu rozwoju w regionie oraz jakości życia jego mieszkańców. W tym celu potrzeba implementacji systemu zarządzania o zupełnie nowej jakości.

Z tej przyczyny powstała ekspercka publikacja pt. *Project Management in Public Administration. The Case of Metropolis GZM*.

Przygotowana została przez czołowych polskich specjalistów z zakresu zarządzania projektami: **Krzysztofa Zamasza, Annę Musioł-Urbańczyk, Barbarę Sorychtę-Wojczyk, Karolinę Muchę-Kuś, Grzegorza Kinelkiego, Marcina Lisa, Seweryna Tchórzewskiego**. Autorzy w 9 rozdziałach książki dokonali prezentacji najważniejszych nurtów i narzędzi zarządzania, oraz krytycznej oceny tychże, by w ostatecznym rezultacie wypracować propozycję implementacji nowoczesnego systemu zarządzania projektami w infrastrukturze Urzędu Metropolitalnego.

B.P.

PROJECT MANAGEMENT
 IN PUBLIC ADMINISTRATION
 THE CASE OF METROPOLIS GZM

Edited by Krzysztof Zamasz

Anna Musioł-Urbańczyk
 Barbara Sorychtę-Wojczyk
 Karolina Mucha-Kuś
 Grzegorz Kinelki
 Marcin Lis
 Seweryn Tchórzewski

odam marszałek



O BIZNESIE W CZASIE PANDEMII



W siedzibie Wydawnictwa Adam Marszałek odbyło się spotkanie poświęcone funkcjonowaniu firm skupionych w Marszałek Publishing Group w okresie pandemii. Uczestniczyli w nim: prezes MPG dr **Adam Marszałek**, dyrektor WAM **Iwona Nadolska-Bartosiak**, kierownik Działu Marketingu WAM **Katarzyna Szczutkowska**, szefowa KMBiuro **Anita Milkowska**, prowadząca księgi MDP **Agnieszka Wyczyńska-Ekowska** oraz asystent prezesa dr **Bartosz Płotka**.

K.G.

NAJPIĘKNIEJSZE DZIEWCZYZNY ŚWIATA W „ECHU”

Seria redagowana przez Krisa



Rebecca Kwabi

Miss World Ghana 2019



Nazywam się **Rebecca Kwabi**. Uczęszczam do Maureen's Signature Institute of Fashion, gdzie studiuję modę i projektowanie. Jestem latarnią nadziei Afryki. Urodziłam się w Tema, mieście położonym w centrum południka Greenwich. Jestem duszą towarzystwa i uwielbiam uczyć się nowych rzeczy. Jako 26-latkę odebrałam koronę Miss Ghana podczas wielkiego finału, który odbył się 6 lipca 2019 r. w Hotelu Kempinski w stolicy kraju Akrze. Ghana jest jeszcze pionierem w konkursie Miss World i mimo iż nie zakwalifikowałam się do pierwszej 40. myślę że wywarłam pozytywne wrażenie na scenie i godnie reprezentowałam moje państwo.

Jako Miss Ghana zorganizowałam charytatywną akcję oddawania krwi w celu wypełnienia krajowego banku krwi, a także organizuję bazy dla dzieci, aby pomóc zebrać fundusze na operację dla pacjentów ze skoliozą.

Korzystając z okazji chciałam pozdrowić z dalekiej Afryki Czytelników „Echa Świdwina”.



JUBILEUSZ PROFESORA WITKOWSKIEGO



Profile integralności humanisty/ki i nauk społecznych. Księga Jubileuszowa dla Lecha Witkowskiego pod redakcją **Moniki Jaworskiej-Witkowskiej** i **Grzegorza Piekarskiego** to kolejna, po 10 latach, publikacja Wydawnictwa Adam Marszałek honorująca tego

wybitnego naukowca. Tym razem Księga dedykowana jest Panu Profesorowi na 45-lecie pracy akademickiej i zbliżających się 70. urodzin. Patronat nad Jubileuszem objął Jego Magnificencja Rektor Akademii Pomorskiej w Słupsku dr hab. inż. **Zbigniew Osadowski**, prof. AP, a teksty swoje ofiarowali przedstawiciele wielu środowisk akademickich, dyscyplin i pokoleń, co uwypukla polimorficzny oraz transdyscyplinarny charakter aktywności Jubilata, a nawet pokazuje zaskakująco nowe „profile” Jego tożsamości – człowieka, humanisty i zaangażowanego obywatela, który nieustannie wpływa na drogę życiową młodych ludzi, nie tylko naukowców. Wydawnictwo Adam Marszałek gratuluje Panu Profesorowi takiej spuścizny i życzy kolejnych wyzwań oraz sukcesów tak w życiu zawodowym, jak i prywatnym.

Lech Witkowski współpracuje z Wydawnictwem Adam Marszałek od 1991 roku – naszym nakładem ukazało się wiele książek zarówno Jego autorstwa, jak i pod Jego redakcją. Oddzielnym działem są książki poświęcone Panu Profesorowi. Ta, którą przekazujemy Czytelnikom obecnie, jest już czwartą w tej grupie. Pan Profesor, poza własną działalnością naukową i promowaniem swoich wychowanków, jest również inicjatorem, organizatorem i dobrym duchem publikacji serii opracowań prezentujących dorobek wybitnych i jednocześnie zapomnianych autorów, którzy dzięki temu są przywracani do powszechnej świadomości. Najlepszym tego przykładem są trzy doskonałe tomy zbierające całą twórczość poety **Krzysztofa Mrozowskiego** oraz przekazana właśnie do edycji praca znakomitego reżysera **Andrzeja Titkowa**.

Sz.G.



KĄCIK LITERACKI

Kluczowe pojęcia Chin

Rewitalizacja narodu chińskiego była największym marzeniem Chińczyków od początków nowoczesności. Określane jest mianem „chińskiego snu”. To sen o dobrobycie, narodowym odnowieniu i szczęściu. Zasadniczo jest to sen ludzi tęskniących za lepszym życiem i jaśniejszą przyszłością. Jest to także dążenie Komunistycznej Partii Chin. Aby sen się ziścił, Chiny muszą dalej podążać obroną ścieżką rozwoju, umacniać spójność narodu chińskiego i krzewić jego ducha. Ten sen to marzenie o pokoju, rozwoju, współpracy i powszechnym dobrobycie, z którego korzyść czerpać będą nie tylko Chiny, ale także reszta świata. Tylko pozostanie skupionym na osiąganiu realnych rezultatów i podejmowaniu trwałego oraz wytężonego wysiłku spowoduje, że ten sen stanie się rzeczywistością.

Wydawnictwo Adam Marszałek wraz z New World Press prezentują kontynuację serii „Keywords to Understand China”, która w Polsce ukazała się pt. „Indeks kluczowych zagadnień dla zrozumienia współczesnych Chin”. Wszystkie pojęcia charakterystyczne dla dyskursu obecnych Chin mają specyficzne znaczenie. Tym samym, ich znajomość jest nieodzowna dla wszystkich badaczy chińskiej ekonomii i myśli politycznej, którzy dzięki prezentowanej pozycji z pewnością wzbogacą materiał źródłowy. Książka trafi do sprzedaży już za kilka dni.



ŚWIDWIŃSKA MACEWA

Spiritus bene świdwińskiego kirkutu pastor **Adam Ciućka** jak co roku, i to od wielu lat, zwołał nas na wiosenne sprzątanie nekropolii. Stawili się jak zawsze licznie wierni z jego Zboru i nas kilku rzymskich. Mam na kirkucie kilka macew, przy których zawsze się zatrzymuję. Pierwsza to dziadków Giseli Miessner, którą spotkałem przed laty i długo korespondowałem. Macewa dwukrotnie niszczyli wandale. Druga to płyta nagrobna Israela Furmana, młodego żołnierza z I wojny światowej urodzonego w Odessie i zmarłego w świdwińskim lazarecie. Zwrócił mi na nią uwagę **Adam Kotarski**, świdwinianin, student historii, który prowadzi kwerendę, aby coś więcej ustalić o losach Israela Furmana. Adam zawsze chętnie służy mi fachową pomocą i jest autorem obszernego opracowania o Kotle Świdwińskim opublikowanym w magazynie historycznym Tropiciele Historii. Do grona tych macew po ostatnich pracach doszła jeszcze jedna.



Fot. Wiesław Wleczorek

Macewa Maxa Gutmanna i jego żony Mariny

Na szarobiałą, stojącą przy alejce i opartą o drzewo zwrócił mi uwagę burmistrz **Piotr Feliński**. Zapytał czy mówi mi coś nazwisko Gutmann widniejące na macewie. Nic o niej nie mogłem powiedzieć. Wtedy przypomniał mi fotografię Rynku, którą prezentowaliśmy wśród wielu innych na spotkaniach o przedwojennym Świdwinie. Stała tam grupa osób, a wśród nich Max Gutmann. Zobowiązałem się coś o nim napisać. Niestety, niewiele udało mi się ustalić.



Max Gutmann drugi po lewej. W białej marynarce Jan von Górski, właściciel kawiarni na dzisiejszej Niedziałkowskiego



Rok 1806, trzeci budynek od przecznicy to dom Maxa Gutmanna

Urodził się w sierpniu 1845 roku, należał do świdwińskiej synagogi. W Rynku pod numerem 18. prowadził Dom Towarowy pod nazwą Hamburgski (Hamburger Kaufhaus Max Gutmann). Żona Marinne pochodziła ze znanej żydowskiej rodziny Borchardów. Jej przodkowie Baruch ben Lipman i jego żona Edel Yomtob osiedlili się przed 1700 rokiem w Koszalinie. Z uwagi na procedury administracyjne potrzebne do osiedlenia przybrali nazwisko rodowe Borchardt. Są rozproszeni po całym świecie, wielu zginęło w wyniku Holokaustu, mają swoją stronę internetową. Jeden z Borchardów – August, może ojciec albo wuj Marinne – był żołnierzem 9. kołobrzeskiego Pułku Grenadierów, został ciężko ranny w bitwie pod Champigny w grudniu 1870 roku. Inny Borchardt, Jacob (28.12.1799–14.08.1872) ma swoją mogiłę na naszym kirkucie z pięknym epitafium.



Początek XIX wieku. Po prawej Dom Towarowy Gutmanna

Max Gutmann zmarł w 1917 roku, jego dziesięć lat młodsza żona w 1925 roku. Na liście mieszkańców pochodzenia żydowskiego z 1 grudnia 1935 roku jest nazwisko Gutmann Siegfried, który przy Rynku pod 18 prowadził z żoną Wandą sklep tekstylny. Jest to prawdopodobnie syn Maxa i Marinne.

Zbigniew Czajkowski



ŚRODOWISKOWY DOM SAMOPOMOCY W KLĘPCZEWIE

Środowiskowy Dom Samopomocy „Razem Łatwiej” w Klęczewie jest ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnymi intelektualnie. Ośrodek umożliwia dzienny pobyt osobom dorosłym z terenu gminy Świdwin. W ramach zajęć ŚDS prowadzone są treningi: funkcjonowania w codziennym życiu, umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, umiejętności spędzania czasu wolnego. Uczestnicy mają również zapewnione wsparcie psychologa, neurologopedy, psychiatry. W ramach rehabilitacji ruchowej zajęcia prowadzi ArtReh Rehabilitacja i Odnowa Biologiczna Artur Szyjka.

Uczestnicy biorą również udział m.in. w zajęciach prowadzonych w pracowniach: plastycznej i rękodzieła, kulinarnej, komputerowej, techniczno-ogrodniczej i polisensorycznej.



W ramach działalności ŚDS prowadzona jest również ludoterapia, muzykoterapia i biblioterapia oraz zajęcia taneczne. W ŚDS dla uczestników organizowane są również wyjazdy do kina, na kręgielnię, wycieczki edukacyjno-rekreacyjne, a także na imprezy tematyczne, m.in. bal karnawałowy, Walentynki, Dzień Kobiet, Dzień Seniora, Wigilia itp.

Korzystanie z proponowanych form wsparcia umożliwia osobom niepełnosprawnym reintegrację społeczną i szansę na godne życie. Zajęcia prowadzone są przez instruktorów terapii, terapeutę, opiekuna, którzy motywując uczestników do różnorodnej aktywności pomagają rozwijać im posiadane umiejętności i odkrywać nowe talenty. Uczestnicy w różny sposób próbują wyrazić sympatię swoim opiekunom. **Kludia Remba** robi to za pomocą załączonego wiersza. Informacji na temat działalności Placówki udzieliła jej szefowa pani **Sylwia Żmuda-Kowalczyk**.

Przyjaciele z ŚDS-u

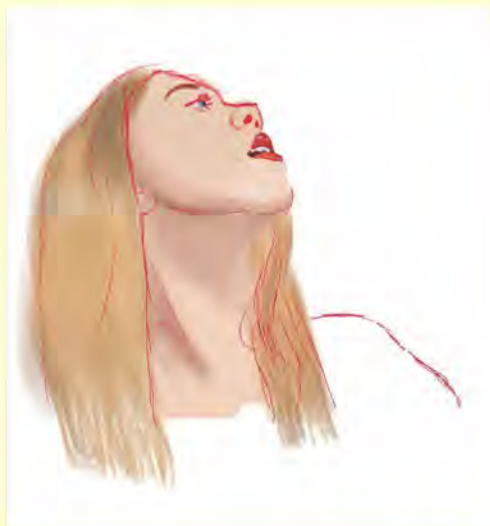
Gdy wirus już minie i się spotkamy,
wspólnie z Panią Olą w salonie w karty pogramy.
Będzie możliwość potańczyć na sali,
poćwiczyć wspólnie z rehabilitantami.
Wrócą również lekcje śpiewania,
z Panią Magdą od samego rana.
Pani Honorata, plastyczka wspaniała,
chętnie pozwoli cuda dziać.
Z każdym problemem, rozterką naszą
Pani Kierownik służy dobrą radą.
Pan Olek w piwnicy naprawia i skręca,
wierci, przybija, bo to go nakręca.
Pani Beata, poczyta, upiękniejszy, wystroi każdego,
bo to nic złego,
Za każdym razem, gdy wyjeżdżamy,
wspomnienia z kadrą miłe mamy.
Dlatego szanujmy, to co mamy.
Wrócimy i wszystko się ułoży,
gdy tylko wirus koronę swoją odłoży.

Kludia Remba

Tekst i foto: Zbigniew Czajkowski

GALERIA 44

W dzisiejszym numerze rozpoczynamy prezentacje plastyczne związanych z Wydawnictwem twórców. Jako pierwsza portrety swego autorstwa przedstawia **Marianna Kawa**.



NIEDZIELA – CENTRAL PARK – CIĄG DALSZY...



Spacer, w tak pięknych okolicznościach przyrody, w cudownym miejscu i sprzyjającej pogodzie – trwał i... niechby nigdy się nie skończył.

Atmosfera była aż nierealnie piękna: słońce, bezwietrznie i ciepło, a w jednym z licznych tuneli ktoś grał na trąbce melodię słynnej piosenki „MY WAY”, ot tak, po prostu, bo widocznie miał na to ochotę. Niby wykonanie amatorskie, a przecież zadziwiająco dobre, poruszające.

Zauważyłem już wcześniej, że w tym mieście w zasadzie każdy robi to, na co ma ochotę i czas. Nikogo to nie dziwi, nikt nie zadaje pytań. Nikt, nikogo nie ocenia po ubiorze czy sposobie bycia. Oczywiście dopóki nie wykracza poza ramy prawa czy przyzwoitości, rozumianej zresztą też w sposób „nowojorski”.

Tutaj też mam wiele spostrzeżeń, jednak temat jest na tyle ważny i poważny, że nie będzie teraz o tym ani słowa. Przecież mamy piękny dzień i jesteśmy w Central Parku...

Tak, jak mówiłem, park jest pełen tajemnic i niespodzianek, czekających na nas na każdym rogu lub zakręcie. Poszliśmy przed siebie i już kawałek

dalej podziwialiśmy prawdziwy egipski OBELISK o nazwie **IGŁAKLEOPATRY** (*Cleopatra's Needle*), często nazywany też po prostu: *The Obelisk*. Wzniesiony po zachodniej stronie Muzeum Met w 1881 roku, wysoki na 28 metrów artefakt, został przeniesiony do Nowego Jorku z Aleksandrii. Naprawdę warto poświęcić chwilę, by podziwiać zabytek z 1475 roku p.n.e. w takim miejscu.

Kolejna atrakcja: pomnik Alexandra Hamiltona, czyli jednego z Founding Fathers (Ojców Założycieli) Stanów Zjednoczonych.

Stwierdziliśmy, że skoro nie ma najmniejszych szans, żeby dostać się na brodwayowski spektakl „Hamilton”, który bije rekordy popularności i zdobywiec biletów graniczy z cudem, chociaż w taki sposób będziemy mogli się poszczycić „spotkaniem” z Nim. Pal licho, że tylko z rzeźbą,... ale zawsze to jakaś namiastka.

Później nastąpiła przerwa w spacerze, po to, by udać się prosto do kina AMC Lincoln Square 13, po drodze mijając słynne studio telewizyjne ABC. Do zaplanowanego wcześniej seansu „**JOKERA**” pozostało jeszcze pół godziny. O samym filmie, atmosferze kina, tak różnej od naszych kin, napiszę następnym razem. Wydaje mi się, że warto. A tak nawiasem: byłem w kinach w wielu krajach na świecie. Różnią się znacznie. Byłby to materiał porównawczy na naprawdę ciekawą i odrębną opowieść...

Póki co, by nie odbiegać od tematu Central Parku i spaceru, umówmy się, że już wyszliśmy z kina i... idziemy dalej.

W ten sposób doszliśmy do kolumny z pomnikiem **Krzysztofa Kolumba**,

czyli na **Columbus Circle**. Postać wielkiego odkrywcy, który zmienił losy świata, umieszczona jest na wielkiej kolumnie, przypominającej „Kolumnę Zygmunta” w Warszawie. Kolumna Krzysztofa Kolumba mierzy aż 23 metry, a jej autorem jest włoski rzeźbiarz Gaetano Russo. Monument zdobią wykonane z brązu płaskorzeźby, symbolizujące statki Kolumba: Niña, Pinta i Santa Maria. Piedestał kolumny przedstawia anioła unoszącego kulę ziemską. To przykład kolumny rostralnej, czyli pomnika upamiętniającego zwycięstwa w bitwie morskiej. Zdobią ją wystające z trzonu dzioby statków.

Podobne znajdują się w Sankt Petersburgu przed budynkiem Giełdy na Wasilewskim Ostrowie, na Placu Gwiazdzistym przy wiedeńskim Praterze oraz na Placu Zgody w Paryżu.

Pomnik efektowny, poruszający oraz zmuszający do refleksji, jak bardzo zmienił się świat, dzięki pasji podróżniczej ludzi, którzy odkryli nowe rejony po to, by człowiek mógł postawić nogę w innym, dotąd nieznanym miejscu na ziemi.

Ponownie weszliśmy do Central Parku, tym razem od zachodniej jego strony. Z kawą zakupioną w jednej z licznych, uroczych kawiarenek, usiedliśmy na skale w **Sheep Meadow**, czyli na **łące owiec**. Przepiękne miejsce na piknik, odpoczynek. Po tylu wrażeniach i przemyśleniach, nastał czas na nowojorskie Dolce Vita – prawie jak u Felliniego.

Nadal jednak byliśmy daleko od odkrycia wszystkich tajemnic Central Parku. A miało się wydarzyć tak wiele, ale O TYM wtedy jeszcze nie mogliśmy wiedzieć...

Wojciech Kukuła

CZYTAJĄ „ECHO ŚWIDWINA”



prof. Lucyna Dziewiatowska,
emerytowana dyrektor LO



Radosław Rząd,
doradca biznesowy,
Bank Santander



Kamila Rzemser-Plotka,
sekretarz Międzynarodowego
Kongresu Azjatyckiego



Anita Milkowska,
Szefowa KMBiuro w Toruniu

BOGATY PŁON VI KONGRESU

Tradycyjnie dyskusje prowadzone podczas VI kowało zebraniem materiału na 13 tomów. 12 Międzynarodowego Kongresu Azjatyckiego z nich już zostało opublikowanych, natomiast zaowocowały publikacją większości wystąpień najobszerniejszy, pod red. prof. **Joanny Marszałek-Kawy** oraz prof. **Jakuba Zajączkowskiego**, uczestników obrad panelowych. Bogaty program wydarzenia i zaangażowanie panelistów poskut-

ukaze się we wrześniu.

B.P.

Państwo w obliczu współczesnych wyzwań

O cyberbezpieczeństwie i innych zagrożeniach na przykładzie wybranych państw azjatyckich

Redakcja naukowa
Joanna Marszałek-Kawa



adam marszałek

Z badań nad historią i współczesnością Rosji, Azji Centralnej i Kaukazu

Redakcja naukowa
Tadeusz Bodio
Joanna Marszałek-Kawa



adam marszałek

Współczesne bezpieczeństwo regionu Azji i Pacyfiku

Wybrane problemy

Redakcja naukowa
Joanna Marszałek-Kawa
Grzegorz Kinetaki



adam marszałek

Współczesny regionalizm Bliskiego i Dalekiego Wschodu

Redakcja naukowa
Joanna Marszałek-Kawa
Grzegorz Kądziałowski



adam marszałek

Różne oblicza Azji – między Azją Wschodnią a Indiami

Redakcja naukowa
Joanna Marszałek-Kawa
Marcin Górnikiewicz



adam marszałek

Kultura prawna państw azjatyckich

Redakcja naukowa
Joanna Marszałek-Kawa
Marcin Górnikiewicz



adam marszałek

Chiny z perspektywy XXI wieku

Redakcja naukowa
Joanna Marszałek-Kawa
Krzysztof Zamasz



adam marszałek

Wybrane aspekty rozwoju gospodarczego Azji

Redakcja naukowa
Joanna Marszałek-Kawa
Piotr Zariczny



adam marszałek

Ideologia i przywództwo we współczesnych Chinach

Redakcja naukowa
Daniel Kawa



adam marszałek

Understanding Asia: Political, Economic and Socio-Cultural Dimensions

Edited by
Joanna Marszałek-Kawa
Michał Dąb



adam marszałek

Peculiarities of China's Politics and Culture

Edited by
Joanna Marszałek-Kawa
Kamila Rozum-Płotka



adam marszałek

Между Азией и Европой

Мысли о литературе и языке

Научная редакция
Joanna Marszałek-Kawa
Раффе Нооруон



adam marszałek

ŚLADAMI MAGELLANA

cz. II

Filipiny to kraj niezwykle z jeszcze jednego powodu... mieszkających tu kobiet. Nie są one jeszcze tak sfeminizowane, jak „nowoczesne” kobiety Europy. Cenią tradycyjny podział małżeństwa, dbają o rodzinę, męża, są pobożne, wierne, ale i chorobliwie zazdrosne. Nie są kłótlive, marudne i zawsze pogodnie uśmiechnięte pomogą bezinteresownie. Poza tym w większości konkursów piękności zajmują wysokie lokaty. Nic dziwnego, że wielu Europejczyków, którzy mają dość narzekających wokół kobiet, rusza na miłosne podboje właśnie na Filipiny. Mają przysłówowego asa w rękawie, bowiem dla większości Filipinek „biały człowiek” to ich życiowy ideał, biorąc pod uwagę tutejszych beztrojskich mężczyzn. Cenią sobie też europejskie cechy wizualne, czyli białą skórę, długie nosy i łatwo odnajdują się w naszej kulturze. Często są to związki leciwych już panów z dziewczynami góra 25 lat...



CEBU

ŚWIĄTYNIA LEAH

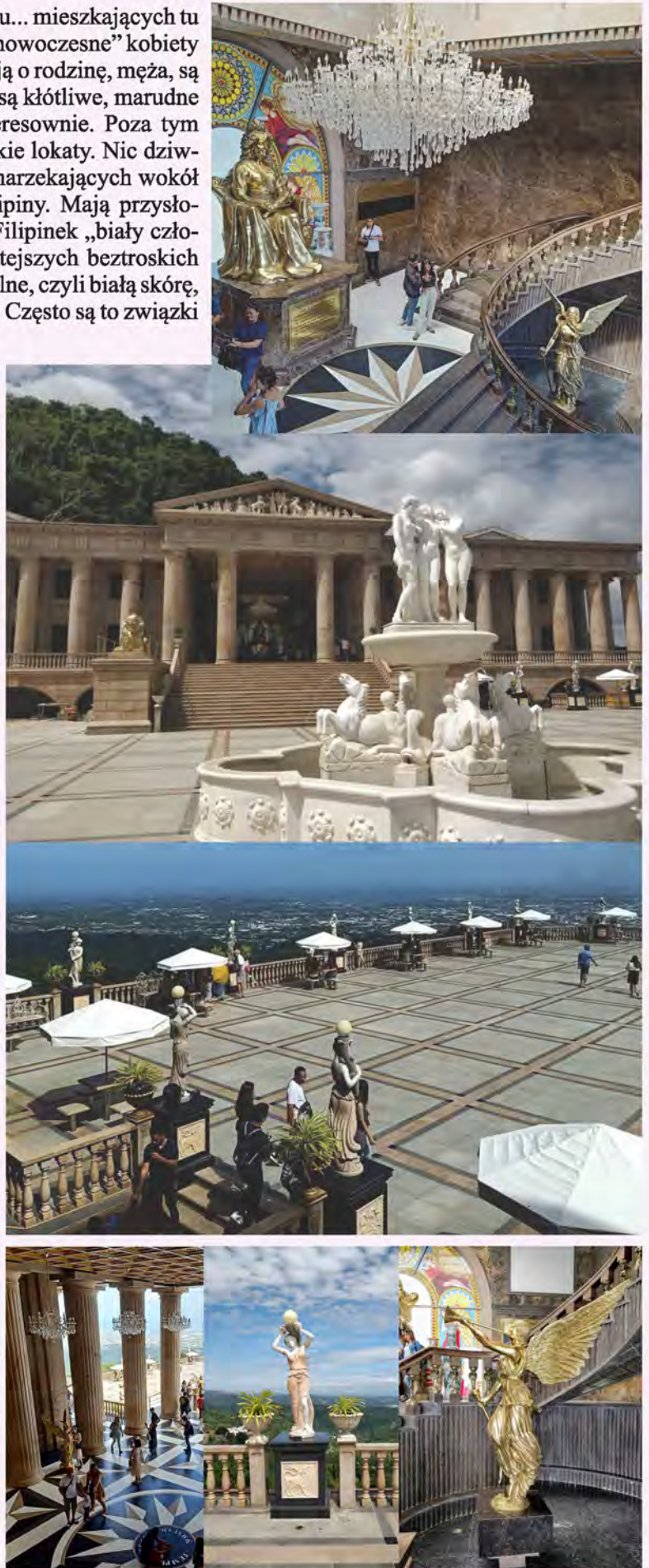
Świątynia Leah to bardzo nietypowa atrakcja turystyczna. Zbudował ją pewien bardzo bogaty filipiński biznesmen Teodorico Soriano Adarna jako gest miłości do jego zmarłej żony Leah Albino-Adarna, życiowej partnerki przez 53 lat. Teodorico jest dziadkiem filipińskiej aktorki Ellen Adarna i właścicielem sieci motelowej Queensland w Cebu.

Budowa świątyni Leah, położonej na szczycie wzgórza Busay w Cebu City, rozpoczęła się w 2012 roku i ma się zakończyć w 2020 roku. Świątynia składa się z 24 ogromnych komnat, w których mieści się m.in.: galeria sztuki, muzeum, biblioteka i bar. Zdobia ją naturalnej wielkości posągi rzymskich gladiatorów, lwów i aniołów. Szerokie kamienne schody zapewniają każdemu swobodny dostęp do portyku i do holu, w którym wzniesiono 10-metrową statuetkę Leah. Połączony pomnik, na którym się prezentuje siedząc w balowej sukni z koroną na głowie oraz trzymając bukiet kwiatów robi wrażenie. Tablica pamiątkowa na podstawie posągu brzmi: *Umiłowana Żona i Matka: Leah V. Albino-Adarna została wybraną Królową Matroną Alma Mater na Uniwersytecie Południowych Filipin. Ta statua z brązu przedstawia jej opanowanie i królewską postawę. Niech widz dostrzeże jej wrodzoną urodę, równowagę i delikatność.*

Świątynia ma siedem kondygnacji i zajmuje powierzchnię ponad 5000 m². Brama otwiera się na podjazd prowadzący na główny dziedziniec, z granitowymi podłogami i marmurową fontanną pośrodku. Budowla została zainspirowana starożytną architekturą grecką wraz z doryckimi kolumnami wykonanymi z granitu.

Istny akt miłości, ale kto bogatemu zabroni...

Krzysztof Galus, fot. Robert Olechowski



Z historii miasta i ziemi świdwińskiej

ŚWIDWIŃSKI ZIOŁOWY LIKIER

część II



Moje flaszki

Dalszy ślad w historii znajduje się na etykietach. Likierowi ziołowemu przypisuje się między innymi działanie uzdrawiające z biegunki, kolki i cholery. To przeświadczenie pomaga nam w opisanu lęków ludności Pomorza połowy XIX wieku przed tymi chorobami i cierpieniami.

Epidemie cholery XIX wieku stanowią przy tym wyraźnie widoczne zagrożenie. „Cholera azjatycka”, jak nazwano wybuchy tej choroby w połowie XIX wieku, pojawiła się najpierw w 1829 roku w Indiach i rozszerzyła się do 1830 roku poprzez Rosję do granic Niemiec. Rządy usiłowały wygasić chorobę za pomocą blokad militarnych, ograniczenia w ruchu morskim i radykalne reguły kwarantanny dla podróżujących, ale już w końcu maja 1831 roku zgłoszono pierwsze wypadki choroby w Gdańsku oraz Królewcu. Katastrofalne warunki higieny biedoty, trudne warunki mieszkaniowe i złe zaopatrzenie w wodę pitną prowadziły do szybkiego rozszerzania się zarazy. Tylko w samym Gdańsku zachorowało w 1831 roku na cholere 1471 osób z 55 tys. tam żyjących ludzi, z których 1076 zmarło. Nastąpiły wybuchy cholery w latach 1846, 1854, 1859 i 1866, w tym ostatnim roku szczególnie groźnie na Pomorzu.

Dopiero przy końcu XIX wieku możliwe stało się wreszcie skuteczne pokonanie epidemii. Tak udało się Ro-

bertowi Kochowi w 1883 roku po raz pierwszy ustalić związek między zanieczyszczoną wodą i epidemią cholery, co umożliwiło aktywne działania prewencyjne. W latach 1870. na terenach pruskich była już publiczna kanalizacja i dostęp do wody pitnej, tak iż można było zapobiegać chorobom związanym z trawieniem i epidemiom cholery.

Inny ślad, który wychodzi z butelki, stanowi jej zawartość. 40 procent alkoholu w likierze służy jako punkt wyjścia do spojrzenia na rozwój spożycia alkoholu w XIX wieku. Na skutek industrializacji wyraźnie wzrosła konsumpcja wódki w Europie, właśnie dlatego, że tańszy alkohol stał się dostępny szerokim warstwom ludności miejskiej dzięki nowym technikom produkcji i o wiele tańszemu kartoflom jako podstawie pod wódkę. Przeciętne spożycie wódki na głowę w Prusach w latach 1834–1839 to 11 litrów, dlatego przyjętą się termin „zaraza wódczana”. Ale należy ten wzrost konsumpcji rozpatrywać w sposób zróżnicowany, gdyż wódka często tylko wypychała droższe i czasem jakościowo mniej wartościowe piwa.

Bismarck usiłował chwilami przeciwdziałać się tym tendencjom. Pijaństwo nazywał „*pijackim diabłem*” i „*diabolus germanicus*” i czynił ten nałóg odpowiedzialnym za wiele społecznych problemów. W 1887 roku to stanowisko znalazło swój wyraz w reformie podatku wódczanego na obszarze Rzeszy, dzięki której cena spirytualiów za jednym zamachem podwoiła się, co jednak nie powstrzymało na trwałe rozwoju pijaństwa. Zresztą Bismarck również nie stronił od alkoholu, sam prowadził dalej browar swojej rodziny i rozbudował produkcję żywności. Także podczas swych studiów miał Bismarck nie unikać alkoholu. W późniejszych latach opowiada bawarski poseł w Berlinie, Hugo Graf von Lerchenfeld-Koeferring, o zadziwiającej wytrzymałości w picciu kanclerza Rzeszy:

„Bismarck mógł pożerać ogromne ilości potraw, które mu właśnie smakowały. [...] Nie inaczej obchodził się z trunkami. Także tutaj potrafił wypić całe mnóstwo, czego nikt nie zauważał, tyle tylko że stawał się podniecony i gadatliwy”. Tak na przykład

jednego wieczoru wypił kilka litrów mocnego piwa, szampana i rumu z Jamajki i „siedział z nami aż do drugiej godziny w nocy. A przy tym rozpaliał takie intelektualne fajerwerki, jakich tu nigdy nie widziano.

Prawdopodobnie ta właściwość Bismarcka nie była decydującym motywem dla nazwania Ziołowej gorzkiej. Raczej powinno chodzić o jakieś uznanie i docenienie Bismarcka, co stanowi dalszy ślad do lepszego zrozumienia źródła. W 1849 roku Bismarck po raz pierwszy wszedł do drugiej izby pruskiego Landtagu, kiedy już lokalnie się wyróżnił dzięki swej pracy w saskim Landtagu prowincjonalnym. Mimo że już tutaj zaznaczył się politycznie, powszechny szacunek dla Bismarcka jako politycznej instancji ustalił się dopiero pod koniec jego urzędowania, najpóźniej po ukazaniu się jego autobiografii, tak iż butelkę należy umieścić raczej na końcu XIX wieku. W Świdwinie ten szacunek był szczególnie widoczny, skoro tutaj w 1911 roku wybudowano jedną z 240 w niemieckim cesarstwie wież, która wprawdzie wymaga renowacji, ale nadal stoi w polskim mieście. Prawdopodobnie H.E. Jacobus dołączył się do dominującego także w jego środowisku kultu Bismarcka, aby swojemu likierowi dostarczyć dodatkowej identyfikacji i z kultu Bismarcka czerpać także handlowe profity.

Dzisiaj można wątpić w cudowne działanie Ziołowej gorzkiej przeciw biegunce, kolce i zwłaszcza przeciwko cholere. Jednakże jest butelka interesującym źródłem historycznym, ponieważ dzięki tym licznym danym może otworzyć drogę do dalszych badań historii regionalnej Świdwina, historii miejscowej ludności żydowskiej na przykładzie kupca H.E. Jacobusa, lęków ludności przed śmiertelnymi chorobami i ogólnie badań butelki jako dowodu lokalnej czci Bismarcka. W każdym bądź razie jest szczęśliwym zrzędzeniem losu, że ta ukochana butelka została tak długo przechowana. Należne jej miejsce zajmie na pewno butelka w zasobach Fundacji.

Zbigniew Czajkowski

Zbigniew Czajkowski – świdwiniain, emerytowany strażak, autor wielu tekstów o przed- i powojennej historii miasta publikowanych w miejscowej prasie. Autor książki *O moim Świdwinie Schivelbein - Świdwin*, która ukazała się w 2019 r. nakładem Wydawnictwa Adam Marszałek.

ŻYCZENIA DLA REDAKTOR NACZELNEJ „ECHA” ŚLADAMI „ECHA”



Przez kilka dni przyjmowała życzenia imieninowe **Elżbieta Wielgosz**, redaktor naczelna „Echa Świdwina”. Wśród gości byli m.in.: **Danuta Malitowska**, **Jolanta Kaczor**, **Joanna Kamińska-Siuda**, **Dawid Siuda**, **Roman Malitowski**, **Barbara Marszałek**, **Krzysztof Kaczor**, mąż solenizantki **Janusz** oraz **Anna Marecka**.

K.G.

JOANNA, ZUZANNA I MARIANNA W ŁUBOWIE



Tegoroczne wakacje **Joanna**, **Zuzanna** i **Marianna** spędzały w Łubowie spacerując nad jeziorem i po okolicznych lasach. W deszczowe dni czytały ciekawe książki oraz rywalizowały w grach planszowych.

H.M.



„Echo Świdwina” to gazeta promocyjna Wydawnictwa Adam Marszałek, która ukazuje się już niemal 25 lat. Stanowi ona owoc ciężkiej pracy całego zespołu Oficyny, który z inicjatywy prezesa **Adama Marszałka** tworzony jest wspólnymi siłami redaktorów i publicystów zewnętrznych. Jako pismo łączące wątki lokalne z dyplomatycznymi i międzynarodowymi stanowi nie tylko część pracy, ale także pasję. Zainspirowana lekturą „Echa” członkini Działu Marketingu **Joanna Zakrzewska** ruszyła śladem „Echa” i odwiedziła Świdwin. Pamiątkowa fotografia z tej podróży uosabia nastawienie Asi do codziennego kolportażu magazynu.

B.P.

GOTYK NA DOTYK

W ofercie Wydawnictwa Adam Marszałek pojawiła się książka autorstwa **Zbigniewa Grochowskiego** pt. *Bella Plaża Gotyku w Toruniu i... 396 zadań i rozwiązań w 66 rocznicę urodzin Wojciecha Kaczmarska*. Turniej siatkówki Plaży Gotyku wymyślił **Wojciech Kaczmarek**. Przyznanie Toruniowi organizacji Mistrzostw Polski w Siatkówce Plażowej w 2019 r. świadczy o randze Plaży Gotyku, która zebrała wiele wyróżnień, w tym nagrodę Super Anioła za najlepsze wydarzenie sportowe 2016 roku.

B.P.

Zbigniew Grochowski

**BELLA PLAŻA GOTYKU
W TORUNIU I...**

396 ZADAŃ I ROZWIĄZAŃ
W 66 ROCZNICĘ URODZIN
WOJCIECHA KACZMAREKA



adam marszałek

ECHO
Świdwina

Wydawnictwo Adam Marszałek, ul. Lubicka 44, 87-100 Toruń, tel. 56 660 81 60, 56 664 22 35
fax: 56 648 50 70, e-mail: iwona@marszalek.com.pl, www.marszalek.com.pl, www.marszalek.com.pl/echoswidwina/
Adres Redakcji: „Echo Świdwina”, ul. 3 Marca 25, 78-300 Świdwin, tel. 512 325 892
Druk: Drukarnia Grado, ul. Warszawska 54, 87-148 Łysomice, tel. 56 664 22 36

wydawnictwo
adam
marszałek

Redaguje kolegium w składzie: Elżbieta Wielgosz (redaktor naczelna), Iwona Nadolska-Bartosia (z-ca redaktor naczelnej), Paweł Jaroniak (redaktor prowadzący), Krzysztof Galus (redakcja techniczna), Szymon Gumienik, Daniel Kawa, Mateusz Klebiko, Joanna Marszałek-Kawa, Bartosz Płotka